# Kandidáti notářství a osnova nového notářského řádu.

Na valné hromadě spolku československých kandidátů notářství, konané dne 20. března 1927 v Praze, o kteréž přinášíme zprávu zvláště, přednesen byl starostou JUDrem Frant. Janatkou obsáhlý referát o změnách a doplňcích, jež osnova nového notářského řádu vnáší do dosud platných předpisů, a tlumočen příslušným činitelům dík za různé výhody, které osnova tato v mnohých oborech kandidátům přináší.

Dlužno tu zejména vzpomenouti prodloužení výlučné notářské prakse potřebné k jmenování notářem, zastupování veřejného notáře kandidátem při přípravě úředních jednání a úkonech podle § 4 (sepisování soukromých listin a různých podání, jakož i zastupování v řízení sporném a trestním, pokud v daném případě notář sám jest k tomu oprávněn) projednání pozůstalostí, odhadech, dražbách, pak zastoupení kandidátů s právem hlasovacím v komorním výboru a pod. Jsou však v osnově též různá ustanovení, která by mohla přímo ohroziti eksistenci stavu kandidátů notářství, jakož i různá ustanovení zastaralá, nepraktická a nevhodná, vadící dokonalosti tohoto zákonodárného díla. Na odstranění těchto nepříznivých ustanovení má stav kandidátů notářství arci nejvyšší zájem, poněvadž chystaným zákonem bude dorost právnický postižen jak při jmenování, tak při praktickém provádění tohoto zákona bohdá po celý život; proto bylo usneseno na valné hromadě, aby ministerstvu spravedlnosti bylo ještě před závěrečnými poradami podáno memorandum, v němž precisováno stanovisko spolku takto:

I. K oddílu třetímu: o způsobilosti pro úřad veřejného notáře:

Důvodová správa dobře vystihuje důležitost notářství pro celý stát; dobrý notář jest skutečně pravým požehnáním pro celý svůj obvod, neboť jako osoba veřejnou věrou nadaná a naprosto nestranná, spolupůsobící při uzavírání právních jednání a tím upravující nejrůznější právní poměry mezi stranami pro budoucnost, musí obě strany vésti a poučovati o účincích zamýšlených úkonů a upozorňovati je na možné důsledky, čímž zabrání nespravedlivému zkrácení jedné strany a mnoha zbytečným a nebezpečným sporům, tak škodlivým pro celé krajiny.

Vzhledem k tomu staví se osnova zcela správně na stanovisko důkladné a hluboké předběžné průpravy odborné, theoretické i praktické, a úzkostlivého výběru osob, jimž zákon a stát veřejnou víru propůjčují. Tato idea budiž provedena zcela důsledně, a k tomu cíli navrhuje spolek tyto změny:

Z § 11 osnovy, podle něhož lze započítati do doby nutné ke jmenování notářem vedle prakse notářské též praksi »u soudu, u státního zastupitelství neb u advokáta, finanční prokuratury, státního úřadu správního neb finančního neb i samosprávného«, budiž vyloučena prakse »u státního úřadu správního, finančního nebo samosprávného«, a ponechána toliko prakse ostatní, započítatelná podle dosud platného rakouského notářského řádu, jenž v tomto směru zcela vyhovuje; vždyť prakse u oněch úřadů, dotýkajíc se jen pranepatrně vlastní prakse notářské, jest pro praksi notářskou většinou bezcenná a nemůže naprosto býti dostatečnou průpravou pro povolání tak důležité, zvláště když by prakse notářská podle druhého odstavce tohoto paragrafu mohla býti žadateli zcela prominuta.

Prakse notářská jest skutečně prakse sui generis a nemůže býti jinou praksí nahrazena. I nejpříbuznější prakse — advokátní — mající takřka v krvi zastupování vždy zájmu jedné strany proti druhé, a nikoliv nestranné vedení a poučování obou stran, nevystihuje idey notářství, nad to pak ji nevystihují prakse nemající s naší praksí vůbec nic společného.

Stavu notářskému by se tím tedy nikterak neprospělo. Naopak jest zde však nebezpečí značných škod pro nejlepší a nejoprávněnější dorost stavu notářského — kandidáty notářství. Započítatelnost oněch cizích praksí svedla by zajisté mnohé úředníky správní, finanční i samosprávní, a to zajisté ne právě ty nejlepší živly, nýbrž většinou jednotlivce, znechucené nebo neschopné, ba dokonce i z trestu z veřejné služby propuštěné, aby hledali útočiště u notářství, kamž by svou znechucenost a neschopnost přenesli a tím úctě a vážnosti stavu zajisté velmi špatně posloužili.

Ustanovením tím zasáhlo by se nynějším kandidátům velmi krutě do nabytých práv, a mají těch práv skutečně mezi všemi praktickými právníky nejméně!

Již dnes, třeba že zákon se teprve rodí, hlásí se ke stavu různí restringovaní úředníci, mladiství pensisté, škodící nynějším kandidátům i materielně. A pro budoucno jest vážné nebezpečí, že by stav notářský neměl brzo odborně vzdělaného dorostu — neboť který právník by se odhodlal k notářství u vědomí, že bude stále přeskakován žadateli z jiných praksí nejrůznějších. Práva na jmenování nemá, do jiných oborů se mu prakse notářská nezapočítá, a tak by doba praksí notářskou ztrávená byla zcela ztracena.

Podle důvodové zprávy připojené k původní vládní osnově jest ustanovení tohoto paragrafu upraveno na základě dosavadního § 6 rakouského not. řádu. Týž však na praksi správní, finanční a samosprávní vůbec nebral zřetele. Praktikuje-li se započítávání těchto praksí na Slovensku, nemůže to býti důvodem, aby tento nesprávný postup byl zákonem rozšířen pro celou říši. Právě na Slovensku jest nejlépe patrný důsledek této prakse, neboť podle informací spolku a zpráv o jmenování veřejných notářů tam veřejno-notářských kandidátů v technickém smyslu, tudíž dorostu nejlépe kvalifikovaného není.

Aby se těmto důsledkům předešlo, navrhuje spolek znění tohoto paragrafu takto:

»1. Žadatel za místo veřejného notáře musí vykázati, že byl na území Československé republiky v praksi skutečně zaměstnán nejméně po pět roků, z toho alespoň čtyři roky u veřejného notáře jako kandidát veřejného notářství, ostatní čas buď u veřejného notáře, u soudu, u státního zastupitelství, u advokáta nebo u finanční prokuratury.

2. Na návrh příslušného komorního výboru může býti žadateli prakse u veřejného notáře prominuta, vykáže-li žadatel jinou praktickou službu právní podle tohoto paragrafu po pět roků, jsou-li u něho splněny všecky ostatní náležitosti a neuchází-li se o místo jiný žadatel, který pro ně vykázal všecky náležitosti zákonné«.

II. § 28 budiž upraven jasněji takto:

»1. O tom, že byl zapsán do seznamu, vydá výbor komory kandidátu potvrzení.

2. Za notářské prakse smí kandidát býti zaměstnán toliko u veřejného notáře. Není mu dovoleno, aby zároveň byl zaměstnán v advokátní nebo soudní praksi nebo v jiné veřejné nebo soukromé službě, anebo v jiném povolání jakémkoliv.«

Další znění této věty budiž skrtnuto, ježto odporuje větě prvé, rušíc její jasné znění.

Znění osnovy, převzaté z platného notářského řádu rakouského v praksi nevyhovuje, a zavdává příčinu k častým rozporům; na př. v poslední době zamítla jedna notářská komora žádost spolku za výmaz ze seznamu kandidátů notářství kandidáta, který zastává současně dobře placené místo okresního tajemníka, ačkoliv sama výslovně zjistila, že kandidát onen pouze »vede rejstříky jednací ve státním jazyku, jehož notář není mocen, a zastupuje notáře u soudu ve sporných a trestních věcech«. To jest arci »důkladná« průprava k notářství! A této považlivé praksi může býti zabráněno jasným zněním zákona.

III. V § 46 odst. 1., podle něhož jest veřejný notář povinen dáti se pojistiti proti povinnému ručení za škodu, kterou by svým úřadováním způsobil, do výše 50.000 Kč, budiž doplněno »za škodu kterou by způsobil úřadováním svým nebo svých náměstků (§ 38) či zástupců (§ 30)«. Neboť neměl-li by notář mimo pojištění žádného vlastního jmění, pak by nároky na náhradu škody vzniklé úřadováním notářova náměstka či zástupce vyšly zcela na prázdno a tím by se stala záruka illusorní. Mimo to bude tímto ustanovením dána důležitá modalita pro obsah pojišťovací smlovy; je na bíledni, že by pojišťovny, omezující při výplatě náhrady vždy rozsah zákonných pojmů co nejúžeji, vykládaly škodu úřadováním notářovým způsobenou toliko na osobu notáře samého, jenž by za své zástupce musil vždy platiti sám a od pojišťovny by nedostal ničeho.

IV. Důrazně žádá spolek, aby v § 32 odst. e) byla škrtnuta druhá věta: »K návrhu veřejno-notářské komory může ministr spravedlnosti, vyslechnuv presidenta sborového soudu II. stolice a příslušný ústřední úřad, připustiti zápis těch, kdož byli z trestu propuštěni ze služby veřejné.« Předpis ten dostal se do osnovy zákona zajisté jen přehlédnutím. Bylo by skutečně neslýchanou hanbou, aby stav, na jedné straně veřejnou vírou poctěný, byl na druhé straně samým zákonem plnými ústy prohlašován za asyl pro lidi ze služeb veřejných z trestu propuštěné.

V. Budiž škrtnut zcela § 34, ježto tento předpis má-li býti zkouška upravena jednotně, sem systematicky vůbec nepatří,

a naopak mohl by býti příčinou častých nesrovnalostí. Bude-li zkouška jednotná, pak nebude k ní zajisté třeba dvouleté výlučné notářské prakse. Měl by tudíž paragraf tento oprávněnost jen při zachování dosavadní zvláštní zkoušky notářské; pak by ovšem zase odpadlo co zbytečné ustanovení § 30 odst. 3.: »Kandidát, který vykonal již praktickou zkoušku nebo má alespoň dvouletou praksi u veřejného notáře«, ježto zkouška jest podmíněna dvouletou notářskou praksí. Lépe by bylo do osnovy zařaditi tento § 34: Předpisy o praktické zkoušce upraveny jsou zvláštním zákonem.

VI. V § 65 budiž doplněno v odst. 1. Porad veřejnonotářské komory, jejího výboru a kvalifikační komise mohou se účastniti důvěrníci kandidátů atd., a v odst. 1. č. 2. budiž citován též dodatečně vsunutý § 75. Jsouť zajisté důvěrníci kandidátů nejlépe informovaní o všech kvalifikačních momentech a nelze jim v těchto věcech odpírati právo spolurozhodování. Vzhledem k tomu budiž též § 75 o složení kvalifikační komise doplněn účastí dvou důvěrníků kandidátů notářství. Kromě těchto požadavků ryze kandidátských uplatňuje spolek v memorandu též různé náměty všeobecně notářské, zejména ponechání dosud platné lhůty měsíčních výkazů o sepsaných posledních vůlích, zásadní přidělování projednání pozůstalostí notářům v okresích, majících více než 30.000 obyvatelů, a odstranění povinnosti seznamenati veškeré poplatky notářem požadované na veřejných i soukromých listinách jim vyhotovených, o kterýchžto požadavcích referováno bylo již v článku pana notáře F. Kováře.

## Rozhodnutí nejvyššího soudu.

Obchodní společnost nemůže si dáti do obchodního rejstříku poznamenati, že v sídle svém má různé prodejny se zvláštním označením závodu.

(Rozhodnutí nejvyššího soudu ze 24. února 1927 R I. 1126/26. Obchodní soud v Praze Firm 11.421/26.)

Protokolovaná veřejná obchodní společnost X. se sídlem v Praze žádala, aby v obchodním rejstříku při jejím zápisu bylo vyznačeno, že má v Praze závody dva: 1. prodejna v Praze I. čp. X. a 2. prodejna v Praze II. čp. y pod bližším označením »Z«.

Žádost byla rejstříkovým soudem zamítnuta. Rekurs zůstal bez úspěchu. Odůvodnění:

Podle čl. 12 obch. z. lze do obchodního rejstříku pojati jen zápisy zákonem nařízené.

Zákon v příčině veřejných obchodních společností, jakou jest stěžovatelka, zná jen místo (t. j. geografické) jakožto sídlo společnosti (čl. 86 č. 2 obch. z.) a vedle toho odštěpné závody v místech rezdílných od místa sídla (čl. 86 odst. 1. a čl. 21 obch. z.). Sídlo společnosti v Praze je již při rekurující firmě zapsáno a rovněž odštěpný závod její v Karlových Varech.

Okolnost, že má tato veřejná obchodní společnost v Praze prodejny, není předmětem zápisu do obchodního rejstříku a rovněž ne okolnost, že jednu z těchto prodejen společnost opatřuje označením »Z«.

Není tedy rekurs opodstatněn a nebylo mu vyhověno. Dovolacímu rekursu rovněž nejvyšší soud nevyhověl. Odůvodnění: Napadené usnesení, jímž bylo usnesení rejstříkového soudu potvrzeno není ve zřejmém odporu ani se spisy ani se zákonem a není také zmatečné. Nemohlo býti tidíž dovolacímu rekursu pro nedostatek podmínek § 16 cís. pat. z 9. srpna 1854 č. 208 ř. z. vyhověno. —r.

## Věstník ministerstva spravedlnosti.

### Ročník IX. (1927), čís. 3.

Výnos ministerstva spravedlnosti ze dne 3. března 1927, č. 9901, o rozhodování o ustanovení poručníka (kolisního opatrovníka) před odevzdáním spisů notáři k projednání pozůstalosti.

Protože notáři nenáleží rozhodovati o tom (§ 183 not. ř.), kdo bude ustanoven poručníkem, je třeba, aby soud rozhodnul o tom dříve, než odevzdá spisy notáři k projednání pozůstalosti. Neobsahuje-li již úmrtní zápis údaje, zda matka přejímá poručenství nad nezletilými dětmi (podle § 195 obč. zák. může býti k převzetí poručenství donucena) a po případě, kdo je navrhován za poručníka nebo spoluporučníka) viz bod 11 vz. č. 6 nesp. říz.), musí to soud předem zjistiti dotazem (vz. č. 52 a 53 nesp. říz.). Je-li třeba kolisního opatrovníka k projednání pozůstalosti, vyžádá si soud i návrh na jeho ustanovení. Při tom je dbáti, aby opatrovník znal osobní a hospodářské poměry zůstavitelovy. Důvody, proč nebyla matka ustanovena poručnicí, buď protokolem, nebo, není-li ho, krátkým záznamem zjištěny. Tento výnos platí pro soudy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku.

Kolkování originálů dílčích plánů připojených k tabulárním žádostem za rozdělení parcel. Ministerstvo financí sdělilo dopisem ze dne 14. února 1927, č. 8996/27-V./15, že geometrické (situační) plány, sdělané a podepsané osobami, služebními místy nebo úřady, které jsou k tomu oprávněny podle čl. I. cís. nař. ze dne 1. června 1914, č. 116 ř. z. nejsou samy o sobě předmětem kolkového poplatku, neobsahují-li poplatné prohlášení strany.

Povinnost ke kolkování takovýchto plánů však nastane, tvoří-li plány integrující součást poplatné právní listiny nebo jsou-li přílohami poplatného podání neb protokolu.

V prv uvedeném případu (tvoří-li plány integrující součást poplatné smlouvy trhové, směnné atd.), dlužno geometrický (situační) plán opatřiti dodatečně pevným kolkem podle ustanovení bodu 2. předběžných podmínek k sazbě poplatkového zákona ze dne 9. února 1850, č. 50 ř. z., pokud se týče podle ustanovení §§ 1 a 3 předběžných připomínek k sazebním ustanovením, pozměněným zákonem ze dne 13. prosince 1862, č. 89 ř. z., t. j. zásadně kolkem za 5 Kč, podléhá-li však prvý arch listiny právní nižšímu kolku, tímto nižším kolkem. Přesahuje-li plán výměru 1750 cm², nutno jej opatřiti kolkem za 10 Kč, podléhá-li však první arch právní listiny nižšímu kolku, dvojnásobkem tohoto nižšího kolku. Kolek na plánu nutno dáti úředně obliterovati. Tvoří-li plány na př. přílohu knihovní žádosti, dlužno zapraviti jen kolek přílohový podle ustanovení položky 3. písm. b), pkud se týče položky 18 lt. b), sazby soud. poplatků ze dne 22. března 1922, č. 123 Sb. z. a nař. (Č. 8131/27).

## Sbírka rozhodnutí nejvyšších stolic soudních republiky československé.

### Rozhodnutí nejvyššího správního soudu ve věcech finančních.

2904.

Poplatky dědické: Dávka z majetku, která stihá přednostu domácnosti ve smyslu § 7 zák. č. 309/1920, jest při vyměření poplatku z jeho pozůstalostí odčítatelnou položkou podle § 65 téhož zák. jen potud, pokud se týče vlastního jmění zůstavitelva.

Nález z 5. ledna 1926 č. 19.575/25.

2921.

Poplatek ze smlouvy disoluční: Při posouzení, zda při rozdělení společného jmění jednotlivý podílník nabývá právě jen tolik či více, než odpovídá hodnotě jeho podílu na společném jmění (§§ zák. č. 74/1901), dlužno za platnosti zák. č. 31/1920 přihlížeti k hodnotě podílu dotyčného společníka na souhrnu majetkových objektů, tvořících společné jmění, bez ohledu na to, zda-li, popřípadě do jaké míry hodnota tohoto společného jmění jest vyčerpána pasivy na něm váznoucími.

Nález z 11. ledna 1926 č. 7794/25.

2925.

Poplatek z uznání dluhu a z cesse: I. Uznání dluhu v rámci kauční hypotéky podléhá stupnicovému poplatku podle saz. pol. 19/101, I. A., n. — II. Z pouhé okolnosti, že strana podepsala listinu, obsahující tři právní jednání, z nichž byla strana zúčastněna pouze na dvou, neplyne, že by byla povinna k poplatku nebo ručila za poplatek i z třetího právního jednání, na němž nebyla účastna jako kontrahent.

III. Převzal-li postoupený dlužník v postupní listině oproti listině o zřízení kauce nový závazek, že ponese ze svého důchodovou daň připadající na úroky z postoupeného kapitálu, jde o změnu objemu původního závazku, přesahující změn podle § 35 popl. zák. poplatku prostých.